

Jerzy Żyżyński

Uniwersytet Warszawski, Wydział Zarządzania

PRACA

A

GOSPODARKA

**Jak dużo z tego, co społeczeństwo
wytwarza,**

**Zostaje w rękach tych, którzy wytwarzają,
czyli zatrudnionych pracowników**

Tabela 1. Produkt Krajowy Brutto według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca

l.p.	1998	P=100	2012	P= 100	2014	P = 100			
1	USA	30514	417	Norw	65640	296	Norw	64893	261
2	Norw	27497	376	Szwaj	53367	241	Szwaj	56940	229
3	Szwaj	26576	363	USA	49965	225	USA	54629	220
4	Dania	26280	359	Austral	44598	201	Irland	47804	192
5	Kanad	24468	334	Austria	44208	199	Holan	47131	189
6	Japon	24109	329	Irland	43592	197	Austria	46165	186
7	Belgia	24097	329	Holan	43198	195	Niemc	45616	183
8	Austria	23985	328	Szwec	43180	195	Szwec	45144	181
9	Holand	23082	315	Kanada	42533	192	Dania	44863	180
10	Niemcy	22835	312	Dania	42086	190	Kanad	44089	177
11	Austral	22689	310	Niemc	40901	185	Austral	43902	176
12	Irland	22509	308	Belgia	39788	180	Belgia	42725	172
13	Franc	22091	302	Finlan	38655	174	Finlan	39754	160
14	Włoch	21739	297	W. Bryt	36901	167	W. Bryt	39137	157
15	Finlan	21659	296	Franc	36104	163	Franc	38851	156
16	Szwec	21213	290	Japon	35178	159	Japon	36426	146
17	W. Bryt	21170	289	Włoch	33111	149	N. Zelan	35217	142
18	N. Zelan	17712	242	Hiszp	32682	147	Włochy	34758	140

	1998	P=100	2012	P= 100	2014	P = 100			
19	Hiszp	16740	229	N. Zela	32219	145	Kor Pd.	34356	138
20	Portug	15266	209	Kor Pd.	30801	139	Hiszp	33763	136
21	Grecja	14463	198	Słowen	27589	124	Czech	30445	122
22	Kor Pd.	13540	185	Czechy	26590	120	Słowen	29917	120
23	Słowen	13200	180	Portug	25411	115	Portug	28327	114
24	Czechy	12710	174	Grecja	25331	114	Słowac	27585	111
25	Słowac	9792	134	Słowac	25305	114	Litwa	26643	107
26	Węgry	9300	127	Rosja	23501	106	Grecja	26099	105
27	Meks	7998	109	Litwa	23487	106	Rosja	25636	103
28	Polska	7320	100	Polska	22162	100	Polska	24882	100
29	Afr Pd.	7190	98	Węgry	22119	100	Węgry	24498	98
30	Turcja	6720	92	Turcja	18348	83	Łotwa	23337	94
31	Brazyl	6350	87	Meks	16731	75	Rumun	19401	78
32	Białor	4820	66	Rumun	16518	75	Turcja	19250	77
33	Rosja	4280	58	Bułgar	15933	72	Białor	18185	73
34	Rumu	4244	58	Białor	15579	70	Meks	17167	69
35	Litwa	4140	57	Brazyl	11909	54	Bułgar	16324	66

UDZIAŁ KSZTÓW ZWIĄZANYCH Z ZATRUDNIENIEM W PKB

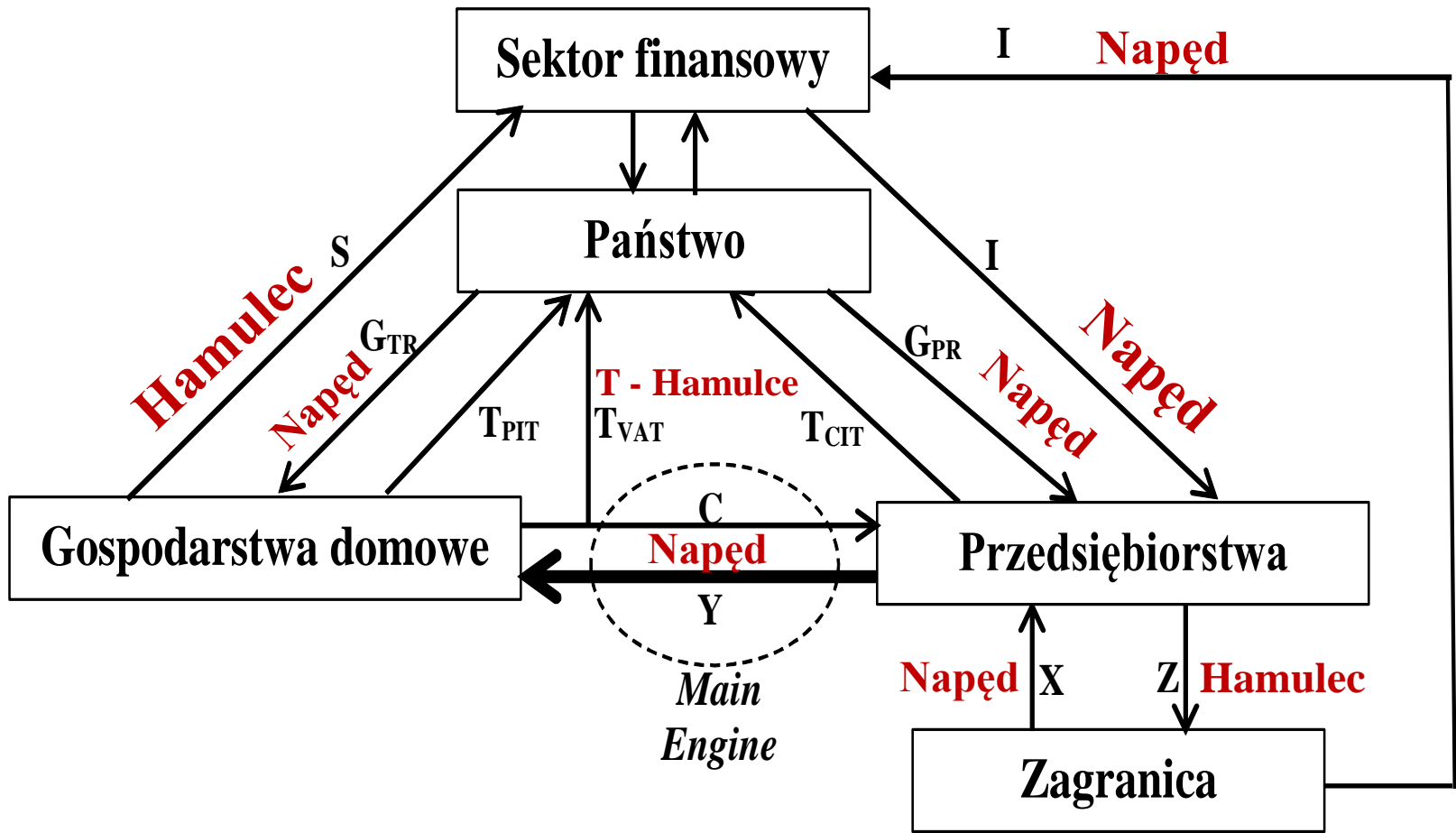
	KRAJ	1990	1997	2005	2010	2014	P=100
1	Szwajcaria	62,0	62,4	56,8	56,5	59,4	159
2	Ukraina	53,3	43,5	47,8	52,2	54,0	144
3	Dania	55,5	53,1	50,5	53,0	53,0	142
4	Francja	52,4	51,9	51,0	52,1	52,8	141
5	USA	58,3	60,3	54,2	53,3	52,8	141
6	Rosja	36,7	38,2	43,8	49,7	52,0	139
7	Japonia	53,6	56,7	50,4	50,5	51,6	138
8	Belgia	52,0	50,6	49,0	50,1	50,9	136
9	Niemcy	56,0	52,7	49,8	49,7	50,9	136
10	W. Brytania	56,7	54,4	51,8	52,4	50,4	135
11	Kanada	55,2	53,0	49,2	50,5	50,3	134
12	Holandia	51,2	50,0	48,5	49,2	49,6	133
13	Finlandia	55,5	49,5	47,3	49,4	49,4	132
14	Słowenia	59,5	57,5	50,0	52,5	49,3	132

	KRAJ	1990	1997	2005	2010	2014	P=100
16	Luksemburg			48,8	50,0	48,1	129
17	Szwecja	57,9	58,5	45,0	45,5	48,0	128
18	Australia	48,4	49,9	47,8	47,4	47,7	128
19	Chorwacja			47,9	48,5	47,6	127
20	Chiny			49,7	47,4	47,1	126
21	Hiszpania	49,9	46,4	47,7	50,1	46,9	125
22	Estonia			43,8	47,3	46,2	124
23	Norwegia	49,4	47,1	40,9	44,4	46,0	123
24	Białoruś	44,0	46,6	46,8	50,2	45,7	122
25	Rp. Pd. Afryki	53,5	53,3	43,2	44,9	45,6	122
26	Malta			43,3	43,1	44,9	120
27	Portugalia	43,9	43,6	47,7	47,2	44,1	118
28	Korea Płd.	45,9	47,7	43,6	42,4	44,0	118
29	N. Zelandia	46,2	44,5	42,6	44,0	43,9	117
30	Węgry			45,9	44,5	43,8	117

	KRAJ	1990	1997	2005	2010	2014	P=100
31	Brazylia	41,8	45,4	40,1	41,6	42,2	113
32	Irlandia	46,3	43,3	39,0	42,5	41,3	110
33	Łotwa			40,0	41,7	40,9	109
34	Czechy		50,4	39,9	40,2	40,2	107
35	Litwa	49,6	43,3	40,6	41,0	40,2	107
36	Bułgaria	53,7	42,0	34,0	37,7	40,0	107
37	Włochy	46,1	41,3	38,2	40,0	39,7	106
38	Słowacja			36,4	37,1	38,5	103
39	Polska	42,9	44,2	36,7	37,9	37,4	100
40	Cypr			41,3	41,6	37,1	99
41	Grecja	32,3	34,0	34,3	35,8	33,4	89
42	Rumunia	51,6	34	38,9	35,5	31,3	84
43	Indie			27,4	26,4	29,4	79
44	Meksyk	29,5	29,1	28,5	27,6	27,4	73

Tabela 6. Miary poziomu: średnia, dominanta, kwartyłe pierwszy, drugi i trzeci oraz dziewiąty decyl dla wynagrodzeń w Polsce w latach 1999-2014

Wyszczególnienie		1999	2001	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	1999=100
Średnia	PLN	1697	2217	2230	2369	2654	3232	3544	3896	4108	242,1
	% średniej	68	65	63	62	60	65	57	56	47	69,1
Dominanta	PLN	1155	1441	1397	1466	1592	2086	2008	2170	1927	166,8
	% średniej	68	65	63	62	60	65	57	56	47	69,1
Q1/4	PLN	1092	1313	1278	1334	1460	1827	2011	2168	2289	209,6
	% średniej	64	59	57	56	55	57	57	56	56	87,5
Q2/4	PLN	1487	1829	1827	1911	2130	2642	2906	3113	3295	221,6
	% średniej	88	83	82	81	80	82	82	80	80	90,9
Q3/4	PLN	2098	2573	2619	2763	3095	3763	4152	4513	4769	227,3
	% średniej	124	116	117	117	117	116	117	116	116	93,5
D9/10	PLN	2967	3684	3761	3969	4521	5394	5890	6595	6969	234,9
	% średniej	175	166	169	168	170	167	166	169	170	97,1

Gospodarka -

Konglomerat budżetów

**tzn. miliony powiązanych ze sobą procesów
ekonomicznych w których pozyskiwane są
dochody i realizowane wydatki**

Budżet gospodarstwa domowego

Dochody (przychody)	Wydatki (rozchody)
Dochody z pracy (wynagrodzenia)	Wydatki sztywne - na podstawowe potrzeby i zobowiązania (czynsze, odsetki, opłaty., żywność, wychowanie dzieci, podatki)
Dochody z oszczędności i majątku (odsetki bankowe, dywidendy, czynsze,...)	Wydatki elastyczne) - na zaspokojenie potrzeb nie podstawowych, luksusowych itd.
Przychody z zamiany różnych form majątku na majątek w formie pieniądza	Powiększanie oszczędności (akumulacja środków na kontach, inwestycje w inne aktywa)

W toku tych procesów

Pozyskiwane są dochody

Oraz realizowane są:

Wydatki

- konsumpcyjne

- sztywne i elastyczne

Płacone podatki

Realizowane oszczędności

$$(G - T) = (S - I) + (Z - X)$$

G – wydatki budżetu państwa;

T - dochody budżetu państwa;

S – oszczędności;

I – inwestycje;

Z – import;

X - eksport

Deficyt budżetowy = nadpłynność sektora finansowego + deficyt rachunku bieżącego

Rachunek sald makroekonomicznych

**Deficyt
Budżetu państwa**

$(G - T)$

**Saldo
Oszczędności - Inwestycji**

$(S - I)$

**Deficyt
Bilansu handlowego**

$(Z - X)$

=

+

$$(G - T) = (S - I) + (Z - X)$$

Procesy gospodarcze – przepływ pieniądza

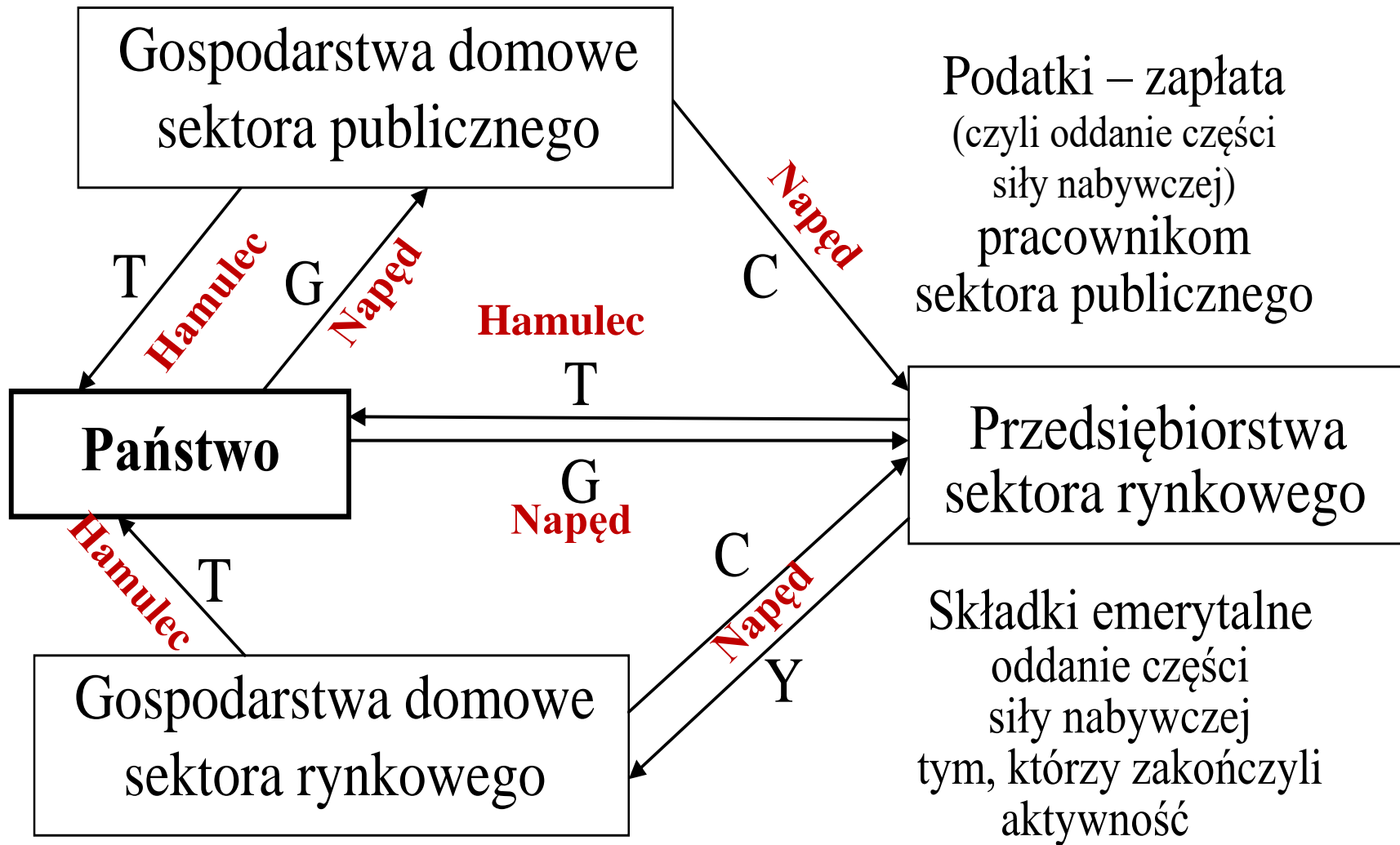
Pieniądz – nośnik siły nabywczej

PRAWO – do nabywania dóbr i usług

PALIWO

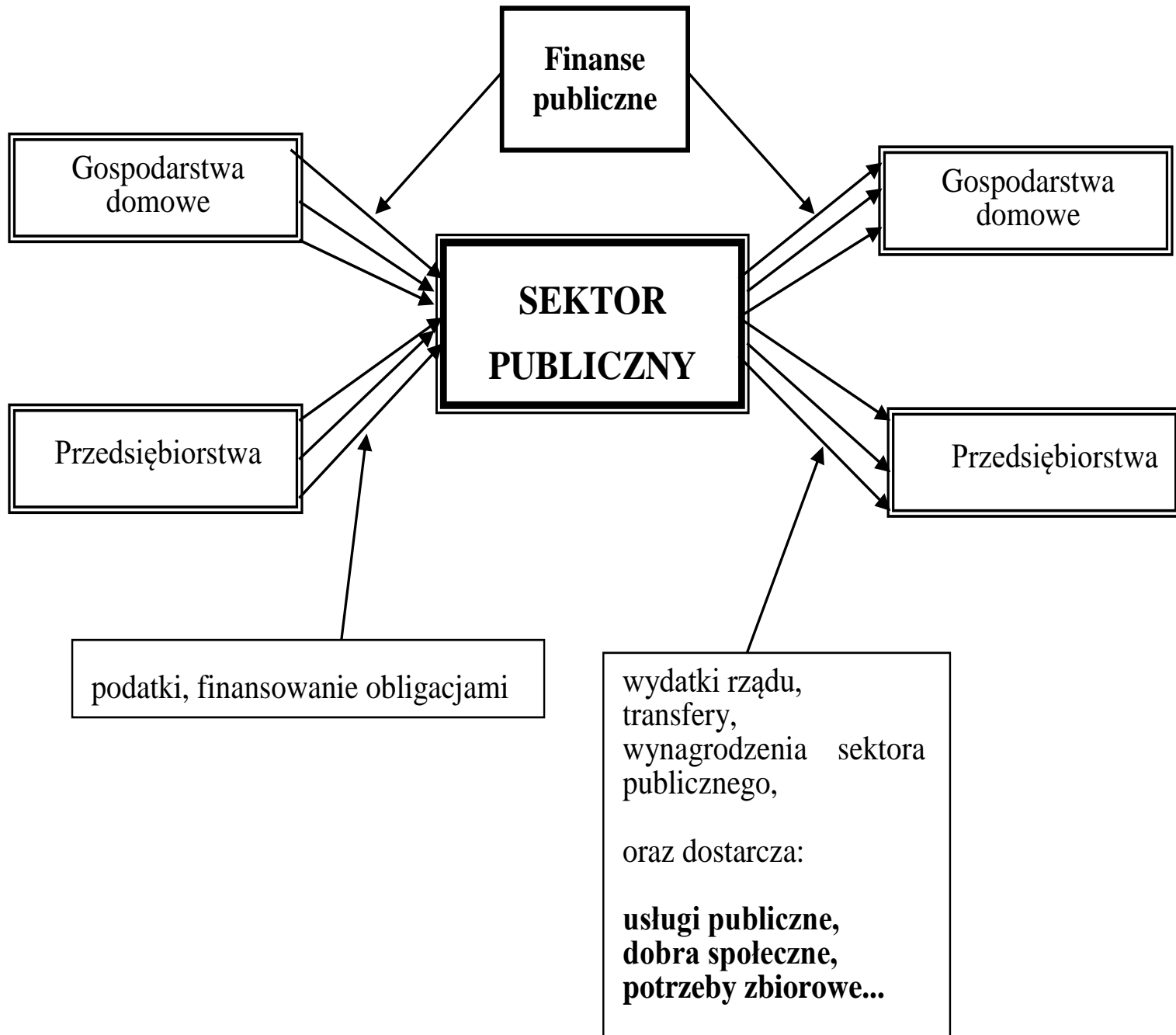
**Dwa podstawowe kierunki rozdysponowania siły nabywczej
pozyskanej przez gospodarstwa domowe**

- **Na sektor publiczny**
- **Na sektor inwestycyjny**

Podatki – zapłata
(czyli oddanie części
siły nabywczej)
pracownikom
sektora publicznego

Składki emerytalne
oddanie części
siły nabywczej
tym, którzy zakończyli
aktywność

**Podstawową funkcją
deficytu budżetowego jest
wchłanianie nadwyżki
oszczędności nad inwestycjami**

Kwestia deficytu i długu:

$$\alpha = \frac{D}{Y}$$

$$\frac{F}{Y} \rightarrow \frac{\alpha}{g}$$

Gospodarka - konglomerat budżetów

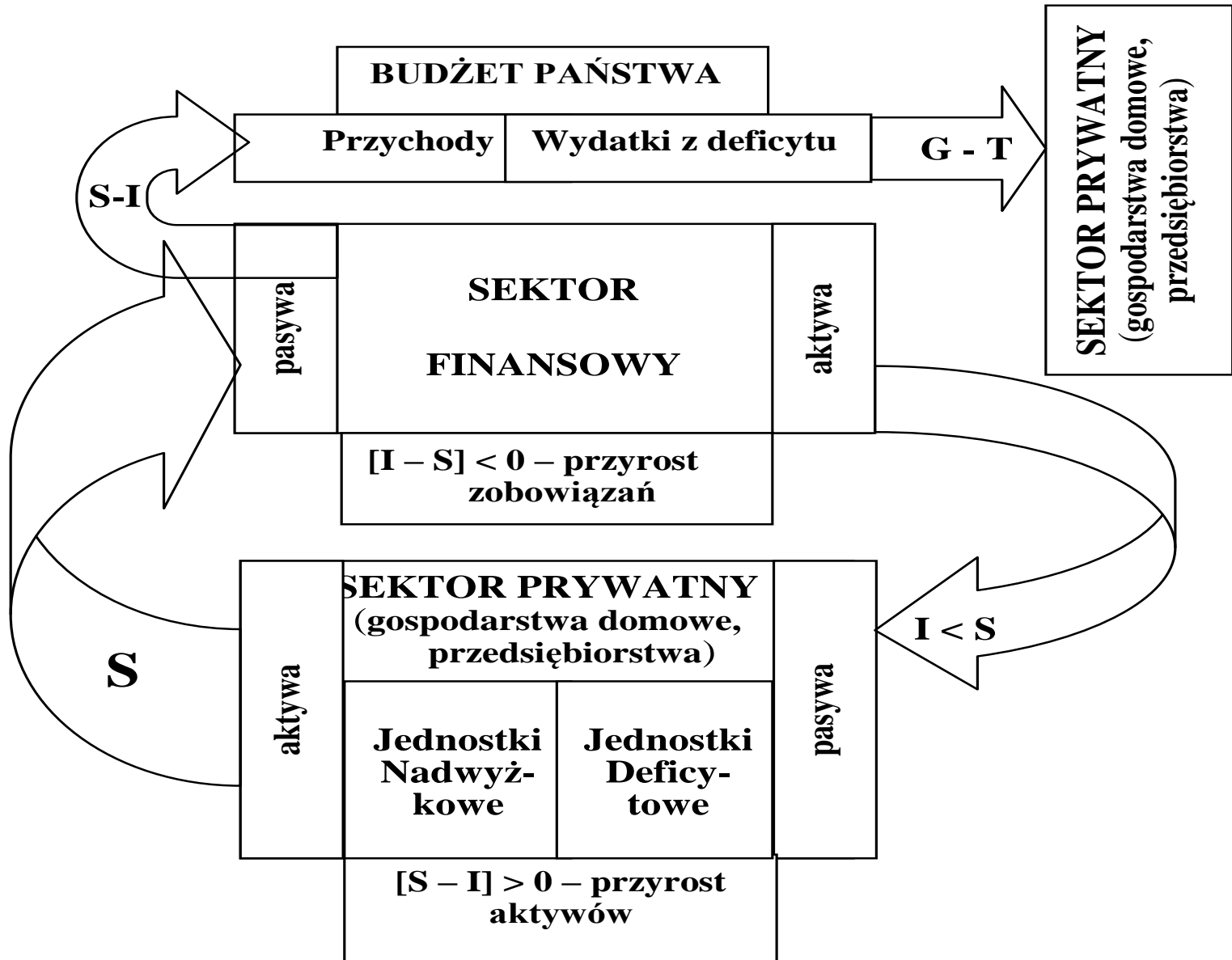
**Proces funkcjonowania gospodarki
jest nieustannym kreowaniem
budżetów, realizacją przepływów
środków między nimi**

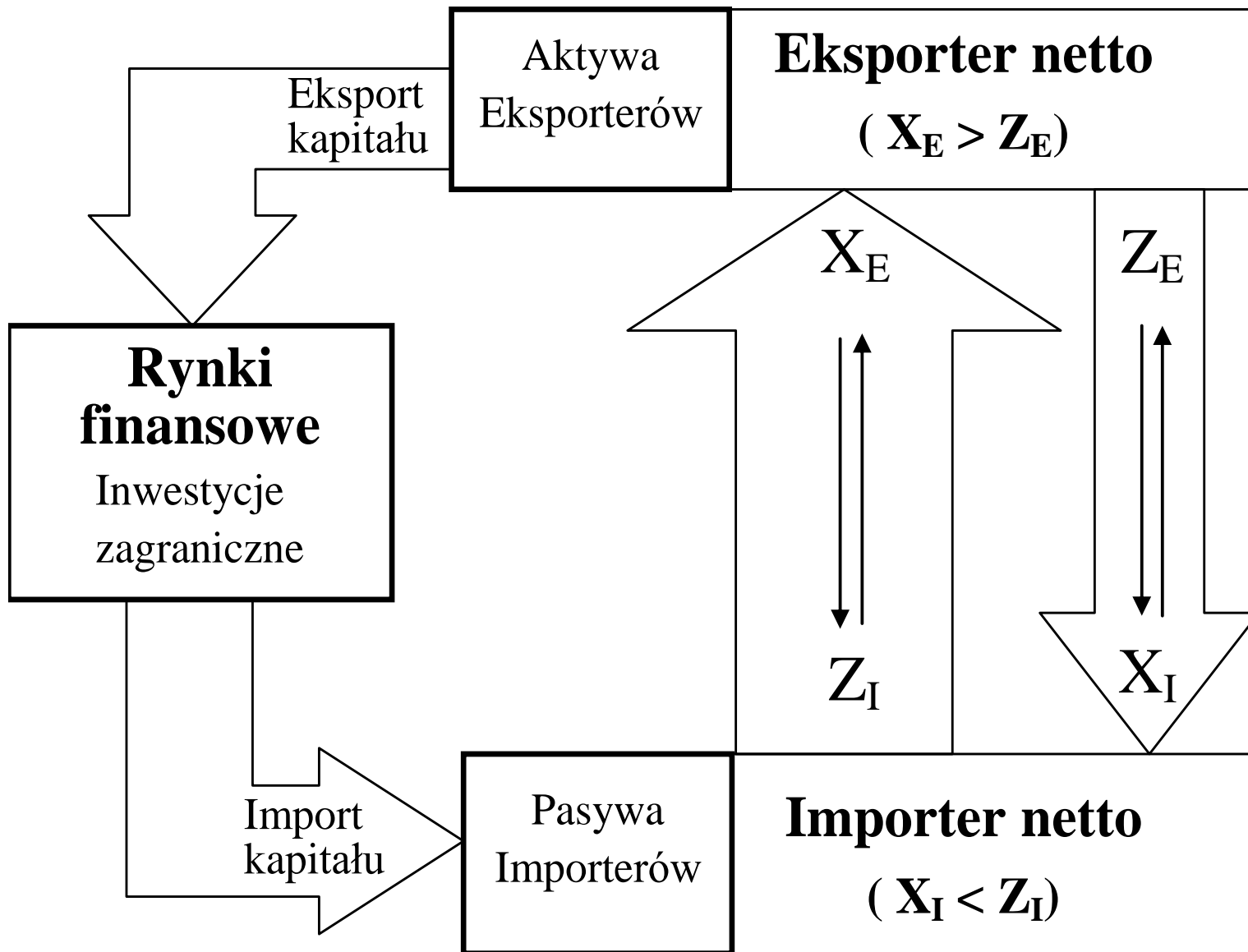
Skutki prywatyzacji

|

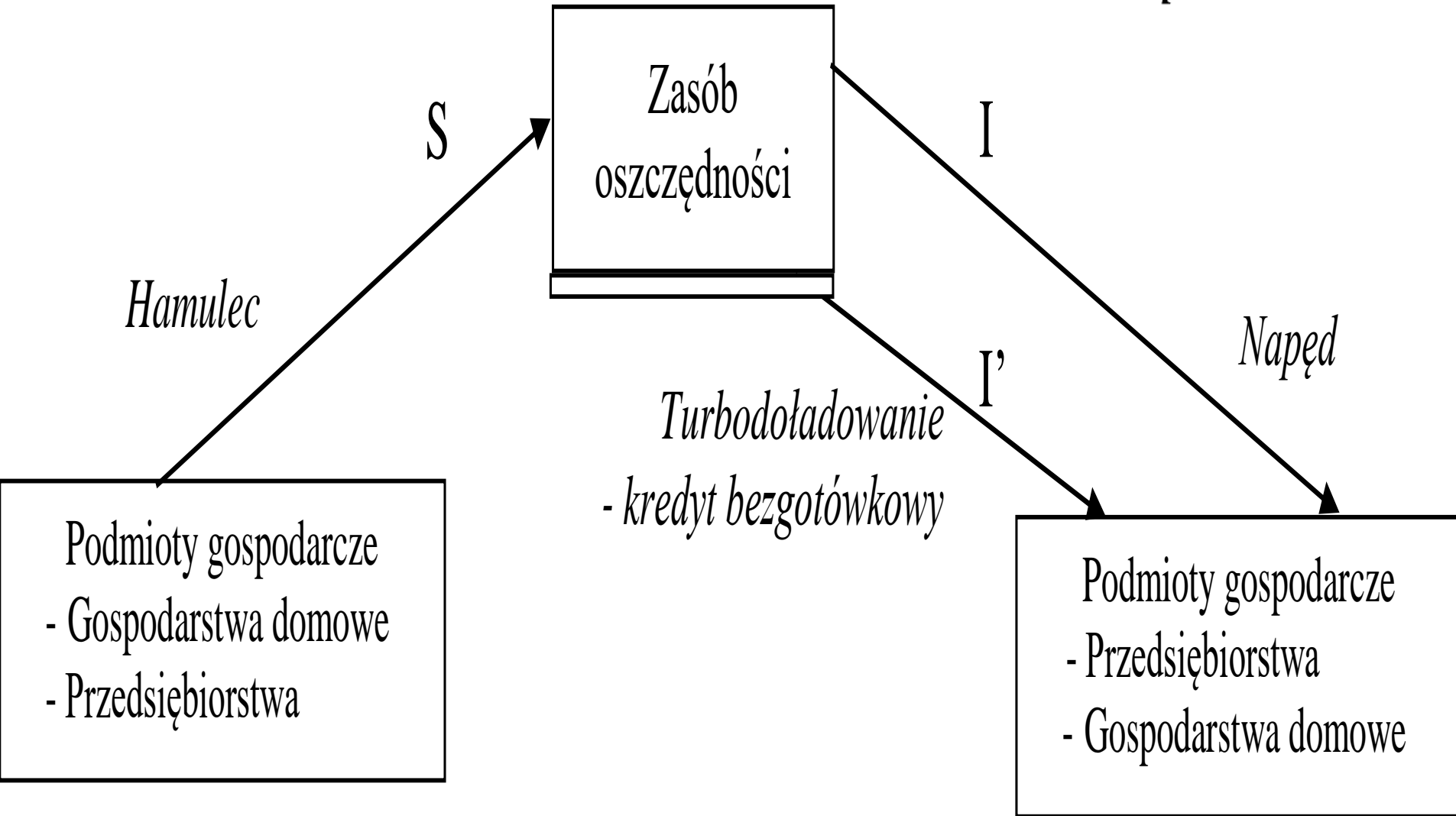
Urynkowienia:

**Rozszerzanie zakresu wydatków
sztywnych**

$$Y = \frac{I}{sp}$$

ARYSTOTELES:

Państwo „należy do tworów natury”, a człowiek jest „z natury stworzony do życia w państwie”, które jest szczególną wspólnotą, bowiem

„wprawdzie wszystkie wspólnoty dążą do pewnego dobra, lecz w pierwszym rzędzie czyni to najprzedniejsza z wszystkich, która ma najważniejsze z wszystkich zadanie i wszystkie inne obejmuje. Jest nią tzw. państwo i wspólnota państwowa”.

Pojawia się istota i sens istnienia organizacji państwowej:

Celem państwa jest przede wszystkim to, co (za Rzymianami) nazywamy „dobrem publicznym”

**Państwo działa „PRO PUBLICO BONO”,
dla realizacji dobra wspólnego, powszechnego.**

ILUZJE POSTRZEGANIA PAŃSTWA

**TO NIC INNEGO JAK
WIELKIE PRZEDSIĘBIORSTWO**

(„Panie, ja wiem, jak funkcjonuje firma”)

JEST JAK

GOSPODARSTWO DOMOWE

*(„Rząd jak dobra gospodyni domowa powinien
wydawać tyle ile zarobił”)*

Odpowiedź daje
MAKROEKONOMIA

Procesy gospodarcze – przepływ pieniądza

Pieniądz – nośnik siły nabywczej

PRAWO – do nabywania dóbr i usług

**Swoiste PALIWO
napędzające silnik (Main Engine)
gospodarki**

**Ale oszczędności są niezbędne jako
element makroekonomicznego podziału siły nabywczej i
element indywidualnych zasobów majątkowych
Część tych zasobów tworzy **zaoszczędzony pieniądz****

„Gmach” polskiego agregatu pieniężnego – 2013 r. mld zł.

M3	986
Dłużne papiery wartościowe	6,2
Operacja z przyrzeczeniem odkupu	10,2
M2	970
Z terminem do 3 miesięcy włącznie	2
Depozyty i inne do 2 lat włącznie	421
M1	548
Depozyty i inne zobowiązania bieżące	429
Reserwy obrotowe	119

	Relacja pieniądza M2 w stosunku do PKB 2013 r.											
	Kraj	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	PL=100
1	Luksembur	588,9	673,8	670,8	683,1	594	601,7	536	499,1	480,3	483,7	820
2	Hong Kong	224,4	251,7	274,8	297,4	299,6	324,4	325,3	328	335,3	352,7	598
3	Japonia	240,6	206,6	204	202,8	209,1	227	226,1	238,4	241,2	247,8	420
4	Holandia	128,7	175	177	183	185,6	222,2	226	233	238,9	212,8	361
5	Chiny	137	153	159,8	151,8	151,3	179	180,8	180	187,6	194,5	330
6	Portugalia	113,6	107,2	111	121,7	144,8	176,1	186,1	202,5	198,5	185	314
7	Szwajcaria	115,5	136,7	134,8	130,8	130,5	151,4	154,6	168,3	188	182,3	309
8	Hiszpania	95,3	137,7	161,8	179,9	189,2	210,1	212	204,8	193,9	178,1	302
9	Austria	139,1	161,6	166,7	175,8	191,1	201,9	193,6	187,1	175,5	164,7	279
10	Niemcy	164,3	176,4	176,5	177,1	181,9	193,4	184,2	178,6	173,3	158,9	269
11	Włochy	78,8	91,1	96,3	109,6	121,5	140,9	152,5	153,6	165,1	156,9	266
12	Francja	97,9	114,4	119,8	129,2	135,8	145,9	150,2	158,5	157,8	151,1	256
13	W.Brytania	101,2	122,5	132,1	145	166,6	178,4	177	163,5	161,6	150,9	256
14	Irlandia	107,3	201,4	227,5	225,8	200,6	232,4	191,5	167,9	160,8	147,8	251
15	Belgia	119,1	120,1	120,1	122,3	125,4	140,9	136,2	134,1	136,5	134,4	228

	Kraj	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	PL=100
16	Finlandia	64,5	81,3	85,8	89	96,2	108,1	110,6	114,8	117,9	115,1	195
17	Grecja		89	89,3	94,3	104,9	115,5	108	97,9	100,1	107,8	183
18	USA	68,3	71,9	74,1	79,2	84,3	90,4	84,8	87,1	87,4	88,4	150
19	Szwecja	38,2	71,6	77	87,5	86,9	99,8	85	87,1	85,2	85,7	145
20	Albania	61,8	68,7	74,4	78,3	75,5	75,7	79,5	81,8	82,1	84,1	143
21	Bułgaria	34,8	54,8	61,1	67,5	64,3	69,9	72	75,6	79,6	83,8	142
22	Czechy	60,9	55,7	58,4	62,1	67,3	72,1	72,8	74,2	77,3	77	131
23	Dania	45,1	62,1	64,1	69,8	80,2	92,3	83,9	74,3	74,6	72,1	122
24	Słowenia	44,1	52,8	53	63,8	63,2	76,9	82,7	80,7	76,3	71,9	122
25	Chorwacja	40,3	57,7	62,5	67,5	65,3	68,7	78,5	78,2	80,7	69,8	118
26	Estonia	27,9	62,5	60,8	55,9	56	60,2	59,6	68,4	67,4	66,7	113
27	Ukraina	18,6	44	48	55	54,4	53,4	55,2	52,6	54,9	62,5	106
28	Węgry	45	51,3	54	56,6	58	63	63,5	64,9	60,9	61,5	104
29	Polska	40,5	43,4	46,7	47,4	52,3	53,7	55,4	57,9	57,9	59	100
30	Rosja	21,5	33,4	37,6	42,8	39,4	49,2	51,4	51,5	51,5	55,8	95
31	Litwa	22,9	41	43,7	44,6	39,5	48,6	50,9	47,5	47,4	47,3	80
32	Łotwa	27,8	43,3	49,3	42,7	37,3	44,9	51,4	46,7	44,1	43	73

